

?La vinya segueix parlant tants anys després?

Vins fets des de la intuïció i del respecte, d'homenatge a l'avi que va lluitar a la Guerra Civil i va patir l'exili.

George Sand va escriure que "la memòria és el perfum de l'ànima". Escriptora francesa, precursora del feminisme, va adoptar un pseudònim masculí per a les seves publicacions. El seu nom era Amandine Dupin. La cita la recupera l'elaborador i sommelier **Xavi Nolla** per emmarcar el projecte vital i professional que inicia el 2018 resseguint la història del seu avi matern, **Agustín**, que va participar a la Guerra Civil espanyola formant part de la 27a divisió. "Sempre havia dit que quan jo fos gran, li ensenyaria a llegir i a escriure per reflectir tot el que havia viscut durant la guerra i l'exili. Va morir molt jove, amb 66 anys, i el meu homenatge és el seu diari mai escrit", diu Nolla. **Vins de la Memòria** és la veu líquida de l'avi que no va ser a temps de compartir ni d'escriure, amarada de vinyes velles, raïms autòctons, murs, cotes, trinxeres, costers, barrancs i planes cosides a trets i banyades de sang i llàgrimes. La Batalla de l'Ebre, un dels escenaris més dantescos de la Guerra civil espanyola i l'exili dolorós a França, donen vida als vins de pau del net.

Agustín Pérez amb el seu net Xavi Nolla. Foto: Web vinsdelamemoria.com.

"L'any 2015 la meua mare pateix un ictus i en una trobada familiar, recordant la figura del seu pare, sorgeix algun dubte sobre la seva participació a la Guerra Civil espanyola. Començo a fer recerca amb periodistes i historiadors, visito arxius oficials, i documento mig de vida al front del meu avi. Amb la meua companya, **Gisela Guitart**, fem el recorregut per cotes i trinxeres, a la Terra Alta, coincidint amb els 80 anys de la Batalla de l'Ebre, que es commemoraven el mes de març de 2018", explica Xavi Nolla. Reconeix que hi va haver un cop de cor, la idea de fer un vi per homenatjar a l'avi que va lluitar al bàndol republicà. I finalment han estat 7 que ressegueixen el front, la retirada i l'exili d'Agustín, entre el 6 d'agost del 38 a Vilalba dels Arcs i el 9 de febrer del 39 a Argelès.

"Hi ha un doble treball documental, el de la guerra, però també el de la terra. A les vinyes hi ha memòria del que va passar. La Terra Alta és plena de casquets de bala, de bombes, d'ossos, de fusellatge. La vinya segueix parlant tants anys després", advertirà el sommelier nascut a Badalona. I afegeix: "Des dels inicis vaig tenir clar que si fèiem vi, hi hauria tota la implicació del viticultor i el basaríem en la dignificació de la vinya". Els 7 vins son de parcel·la (single vineyard); cada referència conté un tros de paisatge que va ser camp de batalla. "Tinc clar que no soc viticultor. No soc pagès, la vinya ja té un amo que la treballa amb passió i coneixença. Jo, faig vi. Decideixo quan es verema i a partir d'aleshores, en la vinificació, però no enrere", diu amb humilitat. La seva voluntat ha estat sempre enaltir el treball del viticultor, del qual en destaca el nom en alguna de les referències, com és el cas de **Salvador Esteruelas, Josep Coll i Bruno Servant**. "Els vins son memòria històrica i vinícola. Perquè he volgut revisar també com s'elaboraven fa 80 anys. A Vins de la Memòria recuperem maneres de fer vi ancestrals i hi apliquem el coneixement d'avui", adverteix. I no amaga que hi ha vins icònics com el Xarel·lo Pairal de Can Ràfols dels Caus que l'han inspirat per fer els seus, com tampoc el suport i el contacte que ha tingut amb grans enòlegs del país com **Ricard Rofes, Enric Gil i Josep Valiente**, que l'han assessorat si ha tingut dubtes. Vins de la Memòria és un projecte coral que abraça vinyes de varietats autòctones (garnatxa blanca, negra, peluda i gris, macabeu, trepat i pansa blanca) de Vilalba i els Arcs, La Fatarella, Bellmunt del Priorat, Montblanc, Badalona i Argelès. El viatge de l'avi, del front, a la retirada i a l'exili.

Tant Xavi Nolla com Gisela Guitart, que és dissenyadora d'interiors, s'han implicat en tot el procés de creació del vi, però també en la tria dels noms, en el disseny i la comunicació i en la comercialització. Vins de la Memòria es troben a restaurants d'alta gastronomia i en botigues especialitzades seleccionades. Ara és al mercat la segona anyada dels primers vins, la 2019. Poques ampolles de cada referència i en el cas de fer créixer el projecte, Xavi Nolla té clar que serà amb el vi d'inici, la Bruixa, que pren el nom i la imatge de la cartografia de l'època on s'hi podia llegir: "Allí dónde la bruja irá, al fascismo vencerá". Actualment n'elaboren 3.100 ampolles, però es podria arribar fins a les 8.000. Vins de la Memòria son vins fets des de la intuïció, francs i honestos amb la història però també amb la varietat i amb la regió. Xavi Nolla reconeix haver-hi aplicat tot l'aprenentatge que ha anat sumant al llarg de la seva trajectòria extensa en el món del vi. Hi ha una aposta per l'ecologia, la mínima intervenció i ser mirall de les parcel·les.

Vins de la Memòria. Foto: Ruth Troyano.

laBruixa. Garnatxa blanca i macabeu de vinyes que neixen entremig de trinxeres de nacionals i republicans. Un vi brisat, amb accent salí, vibrant i molt fresc en boca. DO Terra Alta

loEbre. Un blanc de noirs de garnatxa peluda i carinyena negra (crusilló, com s'anomenava la varietat des del Baix Ebre fins a l'Aragó). Dinàmic, fresc, profund. El color s'intueix un tel rogenic, en record de la sang que va envermellar l'Ebre durant la guerra. DO Terra Alta

laMemòria. Monovarietal de garnatxa blanca que fa la criança de 8 mesos en bocoi de castanyer de 650 litres. És una de les vinyes que més parla i que té més memòria, envoltada de murs de pedra seca que eren trinxeres. Franquesa, subtilitat, elegància. DO Terra Alta

pólvora. Monovarietal de trepat de vinyes properes a Montblanc, del barranc de la Pasquala, amb sòls de pissarra. També vinificat en el bocoi de castanyer i criança de 3 mesos. Delicat, especiat, profund. DO Conca de Barberà

plOm. Garnatxa negra plantada en alçada a la partida de Les Aubagues a Bellmunt del Priorat. Reposa un any al bocoi de castanyer. Floral, mineral, delicat, sedós. DOQ Priorat

elBadiu. De vinyes de pansa blanca sobre sòls d'argila i sauló, de la masia de Can Coll, a prop de Ca l'Alemany on es va amagar la família durant la guerra. Badiu significa eixida (sortida, pati interior) en badaloní. Maceració amb pells i pas pel bocoi. Elèctric, vibrant, complex i fresc. DO Alella

laPlage. Cupatge de garnatxa gris i negra, de vinyes en coster que miren al mar, a Cotlliure,

regades amb un ranci dolç del 39 (una part per mil). Anyades mesclades perquè el pòsit de la guerra no s'oblidi. Un vi deliciosament bo, difícilment classificable. IGP Côte Vermeille

"Aquest vi tanca la col·lecció de Vins de la Memòria, escrivint amb paraules líquides el penúltim capítol viscut per l'Agustín el 1939. LaPlage és sentiment i melancolia, un vi portador de la memòria. Una raresa que combina un cupatge de varietats i anyades insòlit. Un vi carregat d'emoció continguda, memòria i llàgrimes d'Argelers, un vi que vol remoure consciències i mantenir viu el record del que mai més ha de succeir", escriu Xavi Nolla per tancar un viatge intens, feixuc per la càrrega emocional, però entusiasta per tantes lliçons apreses. Els vins de la memòria els sent a la pell. Valora especialment que l'hagin connectat a mons i a persones noves que no es cansen d'excavar la terra i la història. Els vins que li han permès guanyar "qualitat humana".